

Хаджі Димитрій

Христо Ботев

Живий він, живий є! Там на Балкані
Юнак лежить, стогне, підпливши весь кров'ю.
Ох мука, під серцем в глибокій у рані!
А й сам же ще молод, при повнім здоров'ю.

В один бік рушниця упала з розгону,
А в другий бік шабля, одбита од краю.
Темніє ув очах — аж голову клонить,
Уста — цілий всесвіт! — уста проклинають.

Лежить повстанець, а в небі палає
Сердитее сонце. І вітер віє.
У полі — он чути — жниця співає,
А кров ще дужче тече, червоніє.

Ось саме ж жнива тут. Співайте, рабині,
І сумно і тужно! А ти, сонце,— лихо! —
Печи рабську землю! Нехай пак загине
І цей ще юнак... Та цить, серце, тихо!

Бо той не вмирає, хто з криком "свобода"
У битві поляже: його ж жаліє
Земля і небо, і звір, і природа,
Співець у пісні за нього боліє.

Удень його крильми осіняє орлиця,
І вовк йому кротко облизує рани;
Над ним і сокіл, юнаків птиця,
Як брат-охоронець, близький, жаданий.

Настане вечір — місяць засяє,
Вгорі у зорях небосхил повисне;
На горах вітер з лісом розмовляє,-
Балкан співає гайдуцьку пісню.

У білій одежі русалки виходять,
Чудових, прекрасних пісень співають,-

В зелених травах нечутно ходять,
До юнака дійдуть, тихо посідають.

Одна йому зілля приклада до рани,
Студеною друга присне водою,
А третя цілує в уста, як кохана,
А він же милується з неї, молодой!

— Скажи мені, сестро, де ж Караджата?
Та де ж і загін мій, збройна дружина?
Душа моя з тіла одійде хай свято.
Я хочу, сестро, отут і загинуть.

І плескають в руки, пливуть надземно,
Здіймаються в небо, що висне в зорях,
Летять і співають, поки ще темно,
Караджі духа шукають у горах.

Та вже он світає! А на Балкані
Юнак все лежить і кров'ю стікає,-
І вовк йому лиже люту рана.
А сонце ще дужче згори припікає...

* Хаджі Димитрій — повстанець. Року 1868-го він,
разом з ватажком чоти повстанців Стефаном Караджою, перейшов із Румунії
Дунай. Ботев справу Хаджі Димитрія вважав за справу таку, що, як він пише:
"зробила епоху як в історії нашої (болгарської) еміграції, так і в історії нашого
політичного та розумового відродження".